

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Capitulu[m] tertiu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

niri si dicat hoc modo:

Capitulū secundū.

Catholica oratio est regularis et pensata pro salute anime vel his que ad illam potest valeat diuine pietatis imploratio. Nunc ipsam quoque diffinitionem ad maiorem rei diffinitionem diligentius exponamus. Imploratio ponitur hic tanquam genus et principium orationis: quoniam (ut dicunt philosophi) cuiuslibet rei diffinitio a genere trahi debet: ut si velis hominem diffinire/necessesse est a genere incipias: ut dicimus: homo est animal. Sed quia nondum cuiusmodi animal sit homo demonstratum est: necesse est ut accedant substantiales differentie/ut eorum accessu diffinitionem perficias hoc modo: Homo est animal rationale mortale. Animal quidem genus est: rationale mortale differentie substantiales: que etiam specificiter dicuntur: eo quod accedentes generi speciem constituunt. Sed hec tyrocinium logices ingressuris in suis isagogis satis erudite tradidit porphyrius nobis breuiter memoranda erant ut doceremus hanc diffinitionem catholice orationis que data est a deo perfectam esse et cum suo diffinito conuertibilem ut nihil vel de trahi debeat vel apponi necesse sit. Est igitur imploratio genus orationis: quemadmodum ani-

mal gen^o hominis: Cetera vero pro substantialibus differentiis adiecta sunt: quemadmodum rationale mortale in hominis diffinitione.

Capitulū tertium.

Horum prima est que sic ponitur/ diuine pietatis: quorum alterum/ videlicet pietatis/ eo sensu positum est: quia tota orantis intentio ad hoc tendere debet ut deum sibi propitium ac propitium valeat promereri. Nam et vere orationis semper hic finis est: siue cum deo optata tribuit: ut Petro oranti pro dorcbade suscitanda: siue cum petita quidem negat/ sed potiora largitur: ut Paulo petenti ut angelus sathane ab eo discederet: seu etiam cum quedam crudeliter videtur operari/ ut in submersione egyptiorum clamantibus filiis israel: in expugnatione amalech ad secretam moysi orationem: in eruptione nunciatorum regis non tam imprecante propheta quam orante: in contritione gentium clamantium in celum machabeis. Nec enim omnia diuine virtutis opera et his similia que passim scripturis sacris inserta sunt de fonte pietatis manasse non est ambiguum: vel ut deus fideles suos ab impijs oppressos poterit eriperet: vel ipsis impijs quos ex vita diuturna prouidebat/ posse fieri nequiores/ accelerata morte sequentium malorum

Act. 9

2. Cor. 128

Exod. 242

Exo. 172

4. Reg. 52

1. Macha beoz. 4.

p̄riperet facultatē: vel si qui in
 ter eos minus nocentes erant
 t̄paliter puniendo/ penas eter
 nas vel omnino remitteret vel
 leniret: vel impijs blandiendo
 alijs sectande innocentie sanc
 ieret exemplū: vel malos flagel
 lando/ alios ab eoz imitatioe
 deterreret: vel si quid est aliud
 rationalis cause q̄d ei quidē
 p̄spiciū/ nobis aut̄ occultū sit.
 Nec em̄ sum^o tam impruden
 tes vel potius impudentes: vt
 om̄es diuinor̄ operū vel cau
 sas rimari vel fines audeam^o
 discutere. Que quidē predicta
 r̄ q̄ hmōi sunt/ quia orando r̄
 peti solent r̄ impetrari: patet p̄
 culdubio q̄ in om̄i vera oratio
 ne intentio est impetrande pie
 rat̄/ r̄ finis impetrare. Qd̄ em̄
 agit rhetorica oratio apud ter
 renū iudicē: hoc apud celestem
 catholica verius ac meli^o agit
 oratio. Nā sicut forensis ora
 tor sui sibi fauorē iudicis cōci
 liare nitit̄ vt ei facili^o psuadeat
 qd̄ intendit: sic orator fidelis
 summi iudic̄ gratiam caprat/
 vt qd̄ optat v̄l aliud p̄ benepla
 cito dantis valeat impetrare.
 Sed differt plurimū inter hāc
 r̄ illā orationē: nec est minor in
 effectu q̄ in affectu diuersitas.
 Illa em̄ plerunq̄ psuadet qd̄
 iniquū est: hac v̄o nihil nisi re
 ctū r̄ piū. Illa in strepitu v̄bo
 rū cōsistit: hec in mentis purita
 te: Vñ illa orō quasi oris rō di
 cta est: sicut ait p̄hus. Dico au

tem logon. i. rōnem que ore pe
 fert: Hec aut̄ verius cordis rō
 vocari p̄t. i. rectitudo r̄ puri
 tas. Illa frequēter de falso fit
 iudici fides: hac sola v̄itas nō
 tam innotescit q̄ placet. De il
 la dicit Satyricus: Tūc immē
 sa caui spirant mendacia fol
 les. De hac domin^o: Eos qui
 adorant in spū r̄ veritate opoz
 tet adorare. Illa in clamore et
 litigio posita est: hec in silentio
 r̄ amore. Illa sepe defendit ini
 quitas/ innocentia p̄demnat̄:
 hac vero remittit̄ culpa/ puri
 tas cōmendat̄. Illa tanto va
 lidior est/ quāto q̄ agit callidi
 or: ista quanto simplicior. Illa
 nō solū iudicis/ sed etiā asseſſo
 rū r̄ testiū eget suffragio: ista so
 lo iudicis fauore contenta est.
 Illa v̄boz m̄ultiplicate robo
 rat̄: ad istā sola sufficit spūs in
 tentio. Spūs est deus (ait sal
 uator) et eos qui adorant in
 spiritu adorare oportet. Et ad
 moysen dictum est: Quid cla
 mas ad me: cum ip̄e ne vnum
 quidē verbū tibi legat̄ p̄tulisse.
 Deū ergo qui spūs est spiritali
 ter alloqui necesse est: vt ip̄e qd̄
 petam^o intelligat: intelligens
 acquiescat: acquiescens exau
 diat. Accedunt tñ frequēter ad
 intentionē spūs r̄ v̄ba corpor̄
 vt vtriusq̄ nostri hominis ap
 probetur deuotio. Siue igitur
 vtroq̄ modo siue altero tñ: id
 est solo spiritu oraueris illud
 certe palā est oratōnē nī aliud

Juuenalis
7. satyra.

Job. 4

Job. 4

Exo. 14

esse nisi pietatis imploratione: quemadmodum in premissa definitione continetur. ¶ Divine autem idcirco expressum est: quoniam si deum orando imploras/accedentibus alijs que ad hoc exigunt/ea demum oratio est: et ad illam pertinet quam greci latriam vocant. i. diuinam seruitutem: siue theosebiam: id est dei cultum: siue eusebiam/quam nos bonum cultum possumus appellare. Cum vero aliud quam deum imploras/sed tamen propter deum: ut pote celestes spiritus qui calodemones apud grecos dicti sunt: vel illos homines quos ad gloriam eternam receptos nemo christignus ambigit/oratio quidem esse non potest/praesertim cum scriptum sit: Dominum deum tuum adorabis/et illi soli seruias. Sane cum nil aliud sit adorare quam ad aliquem vel aliquid orationem dirigere:sicut nil aliud quam deum adorare licet/ita nec orare conceditur. Quod optime nouerat psalmista qui dicebat: Omnis terra adoret te deus. Et alibi: Adorate eum omnes angeli eius. Nec enim eos orare intendimus/sed eis ut ipsi pro nobis orent supplicare/cum dicimus: Omnes sancti orate pro nobis: et que his similia sunt. Sunt igitur ista non orationes quidem/sed pie quaedam supplicationes: et ad cultum referuntur/qui est cultus debitus creature/propter reuerentiam creatoris. Si autem creaturam aliquam

quocumque sit illa/ubi gratia/solem aut lunam siue stellas seu malignos spiritus/quos idem greci cacodemonas dicunt: vel etiam mortuos homines/ut iouem/saturnum: vel aliquod artificiale/ut idolum: si quodlibet inquam tale non propter deum/sed tanquam deum imploraueris/neutrū hoc praedicoz/sed magis execratio siue sacrilegium appellatur: et neque ad latriam pertinet neque ad diuinam/sed potius ad contumeliam conditoris. Hoc est enim quod uerbis prophete conuerit dominus ita dicit Deus, 32 cens de filiis israel: Immolauerunt demonijs et non deo/dijs quos ignorabant. Et paulo inferius: Ipsi me puocauerunt in eo qui non erat deus/et irritauerunt in vanitatibus suis. Ibidem

Secunda differentia:

Secunda differentia est/ut sit imploratio regularis. i. regularis et in sinu ecclesie fiat oratio: quia sicut (teste Augustino) extra catholicam ecclesiam veri sacrificij non est locus/ita nec vere orationis: praesertim cum ipsam orationem gratum deo sacrificium offerat psalmista: Dirigat (inquit) oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Et alibi: Eleuatio manuum mearum sacrificium uerum pertinet. Si enim in spiritu et ueritate adorare oportet: spiritus autem sanctus extra nidum ecclesie per gratiam non habet: rursumque si propter integritatem fidei peritas non est/cum ue-

Math. 4.

Ps. 65.
Ps. 66.

Ps. 140.

Ibidem

Joh. 4

ritas ipse sit xps: paret q extra
positis. i. iudeis z gentilibz qui
fidem xpi nunq suscepit: vl
hereticis q sese ab illa iam su-
scepra p scismata vl hereses ab
ruperunt/nec orare quidem nec
adorare pmisum est. Sz qz so-
let hoz pboz significatio ad il-
la etiã extendi q extra ecclesiã
fieri possunt: vl in ipsa ecclesiã
nõ soli deo/sed etiã alijs rebus
exhiberi solet: liber sup his nõ
inutile assignare diuisionẽ.

Diuisio orationis.

A St igit adoratio: alia
diuine veneratõis: alia
deuote supplicationis:
alia pie recordatiõis: alia my-
stice significatiõis: alia vane
ostentatiõis: alia fice simula-
tõis: alia iuste satisfactõis: alia
pfecte humilitatis: alia debite
subiectionis: alia mutue dile-
ctiõis: alia improbe derisiõis:
alia coacte necessitatis: alia de-
cepte vanitatis: alia detestan-
de impietatis. ¶ Diuine vene-
ratõis est illa: q soli deo impen-
dit: de q dicit ps: Adorate eũ
om̃s angeli ei. Et alibi: Ado-
rabunt eũ om̃s reges/ om̃s gen-
tes seruiet ei. ¶ Deuote suppli-
catiõis est illa: qua vl sanctos
angelos/ vel sanctos hoies iã
beatos/ debito honore venerã-
tur hi qui eoz visiõẽ digni sũt:
vt daniel z iohãnes/ z aliq mul-
ti: q nos etiã licet pctõres eis dẽ
vt nobis apud deũ subueniant

humilit supplicam: vt fieri so-
let i lerania. ¶ Pie recordatio-
nis ẽ illa: q nos vel sacra loca/
vel scroz reliqas/ vl qcqd illd
est qd nobis ad memoriã reuo-
cat salutis nre sacramẽta: velu-
ti crucẽ dñicam/ vel sepulchrũ
ppter honore eius q ea scificat
quãta possum reuerẽtia vene-
ramur. De hac pot illud intelli-
gi: Adorabim in loco vbi stete-
runt pedes ei: vt hoc ad illa lo-
ca q dñs in carne sacris pressit
vestigis referat: quẽadmodũ
z illd pphete: Et erit sepulchrũ
ei gloriofũ. ¶ Debite subiectio-
nis est illa: q nos corã platis et
pncipibz nris: siue illis homibz
qb iure subditi sum/ etiã ipso
habitu corporis humiliamur:
quẽadmodũ hester assuerũ re-
gẽ legit adorasse: etiã ipso iure
subiectõis tanq captiua regẽ/
vroz maritũ: excepto mysterio
q ille xpm: illa p eccliam desi-
gnabat. ¶ Mutue dilectiõis ẽ
illa: q nos nullo qdẽ iure/ sz so-
lo charitatis affectu ad inuicẽ
inclinam/ qd nre pfessiõis ho-
minibz p eo q humilitatẽ maxi-
me sectari debet/ specialit vide-
tur cõuenire: sicut legim quõs-
dã scroz viros meritis z vita nõ
impares/ mutua sibi humilita-
te pstratos/ bñdictionẽ z ora-
tões ab inuicẽ postulasse. ¶ Iu-
ste satisfactõis illa vocari pot:
q reus aliqs ei quẽ se meminit
offendisse: sine flexo genu/ seu
toro corpe pstrat supplicat vt

Ps. 131

Esa. 44

Hester. 1.
et. 10.

Ps. 96
Ps. 71.

De diuisione orationis Folio .iiii.

Gen. 33 ignoscat: quemadmodum iacob
 esau frēm suū sibi occurrētem
 quē p̄mogenitis fraudauerat/
 adorauit. ¶ Ficta simulatiōis
 illā dicim⁹: v̄l q̄ heretici: vel im-
 probissimi xp̄iani nobiscū in ec-
 clesia positi/sacramenta n̄ra q̄
 corde cōtemnūt extrinsec⁹ ficta
 pietate venerant: cuiusmōi ho-
 minū nescio/an vnq̄ fecūdior
 pest̄ q̄ nūc extiterit/ nisi q̄ ter-
 rore vigor̄ eccl̄iastici rep̄mūt.
 ¶ Mystice significatiōis fuit il-
 la: q̄ rebecca in typo eccl̄ie ve-
 nient̄ ex gentib⁹ isaac/sub ima-
 gine xp̄i adorauit: cū ille (sicut
Gen. 24. scriptum est in genesi) egressus
 in agrū ad meditantū: nō ali-
 ud v̄tq̄/nisi de salute generis
 humani: de qua meditatiōe di-
Hiere. 29. cit dñs p̄ p̄pheta: Ecce ego cogi-
 cito cogitatiōes pacis ⁊ nō af-
 fectiōis. Et in alio p̄pheta: Eō
Zach. 8 uersus cogitauit in dieb⁹ ist̄/ vt
 benefaciā domui iuda ⁊ ierl̄m.
 ¶ Vane ostētatiōis est illa: q̄
Matth. 6 q̄s p̄pter inanē gloriā orat in
 publico: qd̄ p̄p̄riū est hypocrita-
 rū: de q̄lib⁹ ait dñs: Qui amāt
Marci. 12 i plateis stātes orare/ vt videā-
 tur ab hoib⁹. Et alibi: Qui de-
 uorāt domos viduarū sub ob-
 tentu pl̄ice orōnis. Ex hoꝝ nu-
 mero erat sup̄ ille pharise⁹: q̄
 cōtempta humilitate publica-
Luce. 18 ni: hec apud se orabat: De⁹ gra-
 tias tibi ago: q̄ nō sū sicut cete-
 ri hoim̄/raptores/ iniusti/ ad-
 alteri: velut etiā h̄ publican⁹.

¶ Improbe verisiōis fuit illa:
 qua iudei flexo genu dño illu-
 debāt dicentes: salue rex iudeo
Matth. 27 rū ⁊ c. Quib⁹ siles sūt hi qui p̄
Marci. 15 peccatis suis orātes: ea tñ re-
Job. 16. petere nō timent: nisi forte mi-
 nus nocētes illi videbunt/ qui
 verū boiem cōtemnebāt: q̄ isti
 q̄ diuine claritat̄ faciē vbiq̄ p̄-
 sentē/ quā p̄cib⁹ placare studēt
 spernendo cōspuunt/ et cedūt
 irritādo. Qui em̄ /cum dixerit
Ps. 70 deo: Ostende faciē tuā ⁊ salui-
 erimus/ respiciēt ⁊ parcere cu-
 pientem/ cōtemnūt ⁊ graui⁹ ir-
 ritat: quid aliud q̄ faciē dei
 quē falso implorat / importu-
 ne cedit et cōspuit. ¶ Perfecte
 humilitat̄ est illa/ qua se spon-
 te aliquis inferiori per humili-
 tatem subijcit: quemadmodū
3. Reg. 2. salomon qui tanq̄ rex poten-
 tissimus/ nulli hominū assur-
 gere/ nullūq̄ p̄ter deum ado-
 rare tenebatur: matri sue tamē
 ad se ingredienti assurrexit/ et
 eam humiliter adorauit: sicut
 in libro regnōrū expressum est.
 ¶ Coacte necessitatis appella-
 uimus: que fit/ vel propter me-
 tum: vel propter vrgentem ali-
 quā necessitatem: quema. Imo-
 dum Joseph in egypto fratres
Gen. 42 eius adorasse referuntur. et. 43.
 ¶ Decepte vanitatis illa est:
 qua stulti homines errore va-
 no decepti/ vel aliquas creatu-
 ras etiam ipsis inferiores/ vel
 opera manuum suarum stul-

Ps. 96.

to metu venerant. De quolibet dicit psalmista: Confundant oes qui adorant sculprilia: et qui gloriantur in simulacris suis. Ultima que dicitur detestanda impietas illa est / que quidam homines non tam stulti quam impii / ipsos etiam demones tanquam deos in contumeliam creatoris et colunt et inuocant. De qua ita continetur in psalmo: Quoniam omnes domini gentium demonia. Cum ergo sint tot species adorandi: prima quodammodo soli deo debetur ad patriam pertinet: alie vero quotquot pietate sapiunt ad dulia referuntur / reliquas ad iniuriam et contemptum dei certum est pertinere.

Ps. 99.

Tertia differentia.

Tertio loco positum est / ut pensata sit oratio. id est studiosa / sollicita et attentata / ne si negligent oraueris / in illud incidas viciu quod arguit dominus per prophetam dicens: Populus hic labijs me honorat / cor autem eorum longe est a me. Proposio autem orationis in duobus consistit: deuotione. scilicet et compunctione. In deuotione: quia si deuotio non oraueris / quod sit orare vel negligis vel ignoras. Improbu enim valde est dicere deo: Intende voci orationis mee: cum tu ipse per deuotionem intendere non cures. In compunctione: quia quod spiritus sui contritione non compungitur / spiritus sancti consolatione non vincitur. Ubi enim nihil dolet / medicina adhiberi non solet. Dominus enim non sanat nisi contri-

Esa. 29. / Math. 15.

Ps. 50.

Ps. 40

1. Reg. 16

Prover. 8 / Deut. 32 / Luce. 7.

Matth. 5

Ps. 50

1. Thessa. 5

Job. 21

tos corde: que dicitur ei cum psalmista: Sana animam meam quia peccavi tibi. Item deuotio in duobus attenditur: in amore dei / et desiderio regni. In amore dei: quia frustra clamas si non amas: quoniam inspector cordium est deus: sicut diligentes se benignus exaudit / ira ab his que non diligunt / iratus aurem auertit. Utriusque enim scriptum est: Ego diligentes me diligo: et his que oderunt me retribuam. Et maxime dimissa sunt peccata multa quoniam dilexit multum. In desiderio regni: quia frustra petis si non appetis: quoniam regnum celorum fastidiosum et ingratum non datur (sicut hic temporalia bona que plerumque contemptoribus et superbis fecundiora proueniunt) sed magis pauperibus illis quorum desiderium exaudit dominus: de quibus in euangelio dictum est: Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum. Compositio sicut in duobus consistit: odio peccati / et timore supplicij. In odio peccati: quia non meretur gratiam que non odit nequitiam. Ubi psalmista post illos tres significulos quibus humiliter veniam postulauerat / quasi rationabile clamum impetrandi subiungit dicens: Quoniam iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper. In timore supplicij: quoniam que puniri non veretur / non puniri non meretur: sicut scriptum est ad Thesalonicenses: Cum dixerint pax et securitas / tunc repentinus eis superueniet interitus. Et iob: Ducunt in bonis dies suos Job. 21

et i pūcto ad inferna descēdūt.
¶ Ad amorē dei tria nos inuiv
 tant: remissio peccatorū: colla
 tio meritōz: certitudo pmissōz
Eph. 1. rū. De pmo aplūs: Gratificā
 uit nos de^o in dilecto filio suo/
1. Corin. 4 in quo habem^o remissionē pec
z. Thim. 1 catorū. De scdo idē: Quid em̄
 habes quod non accepisti. De
 tertio alibi q̄z dicit: Cert^o sum
 qz potens est depositū meū ser
 uare in illū diē. i. iudex. **¶** Ad re
 gni desiderū s̄l r̄ tria incitant:
 societas angeloz: immensitas
 p̄miorz: eternitas gaudiorum.
Luce. 12 De pmo dñs in euāgelio: Con
 fitebit̄ eū fili^o hoīs in regno pa
 tris sui z sc̄toz angeloz. De se
Ps. 30 cundo psalmista: Quā magna
 multitudo dulcedinis tue quā
Esa. 41 abscondisti timentibz te. De ter
 tio ait Esaias: Leticia sempit̄
 na erit eis. **¶** Odiū q̄z pcti tria
 nobis exaggerare debēt: fedis
 tas culpe: vuln^o anie: damnū
 innocentie. Un̄ paul^o dicebat
 his q̄s p feditatē culpe in odiū
Rom. 4 pcti volebat adducere: Quem
 fructū habuistis tunc in his in
Esa. 1. q̄bz nūc erubescitis. De vulne
Apocal. 2. re pcti in aīa dicit Esaias p̄phe
 t̄a: Ulnus z liuor z plaga tu
 mens. De damno innocentie io
 hannes in Apocal. Memento
 vnde excideris/ z age peniten
 tiā. **¶** Timorē supplicij tria no
 bis incutere p̄nt: demonū socie
 tas: penaz acerbitas: maloz
 perennitas. Hec oia notant̄ in
Math. 25 eo qd̄ reprobi audituri sūt: Ite

maledicti in ignē eternū q̄ p̄pa
 rat^o est diabolo z angelis eius:
 *Per ignē em̄/ acerbitas pene:
 per eternū/perennitas: per dia
 bolū z angelos ei^o/ demonū so
 cietas designatur.

Quarta differentia.

Nunc ad q̄rtā differentiā
 veniam^o/ quā p̄pter de
 fectū vocabuli sub hac
 circūlocutione placuit explica
 re: Pro salute aīe/ v̄l his q̄ ad
 illā p̄desse possunt. Sic em̄ in
 p̄missa diffinitioe positū est. Et
 notandū qz circūlocutio duaz
 plurū ve dictionū (quam greci
 amphilogiā vocant) q̄nqz po
 nit̄ p vno noīe iā inuento: vt s̄
 p eo nomīe iam inuento qd̄ est
 rōnale/ in hoīs diffinitioe post
 aīal/ qd̄ est genus: hec structu
 ra dictionū q̄ est rōis capax po
 nere: siue ista/ aptū rōe vti/ v̄l
 qd̄ est aptū vti rōne. Quāz aut̄
 hmōi amphilogia vicē supplet
 vni^o vocabuli nōdū inuēti: vt
 si p̄fatu nomē videlicet rōna
 le/ nōdū esset inuentū: z loco il
 lius aliq̄ illaz circūlocutionū
 necessario ponere. Sic q̄ hec
 tota amphilogia s̄boz: p salu
 te anie/ vel his q̄ ad illā p̄desse
 possunt/ p vno debet accipi vo
 cabulo/ qd̄ nōdum quidem in
 uentū est: seu qz nōdum ita pla
 cuit vsui/ penes quē arbitriū ē
 z ius et norma loquēdi: seu qz
 nō facile fieri potuit/ vt vnum
 nomen tot dictionū significas

tiones exprimeret. De illis q̄z
 duabz vocibus: videlicet/ diui
 ne/ pietatis: idem rōnis est: vt
 ambe simul in orōis diffinitio
 ne. p vno differentie vocabulo
 qd̄ nōdum qd̄e inuentū sit/ ne
 cessario posse intelligant̄. Et
 hec qd̄em satis (vt credim⁹) di
 ligent̄ exp̄ssa sūt: tum/ vt si qd̄
 tale in scripturis occurrerit /
 facilius innotescat: tū ne quid
 in eius rei diffinitione quā tra
 ctare volum⁹/ relinquere ob
 scurū: p̄sertim cū ex ea diffini
 tio dicta sit/ q̄ rē velut cert⁹ q̄
 busdā finibz circūscriptā diffi
 nit ac terminat: vñ ⁊ a philoso
 pho termin⁹ appellat̄. ¶ Nunc
 hui⁹ differentialis amphibologie
 sensum curem⁹ inspicere. Pro
 salute (inq̄t) anie: vel his q̄ ad
 illā prodesse possunt: q̄ siue sa
 lute anime/ seu corporis: siue
 vtriqz necessaria: vt virtutes ⁊
 rerū temporalium facultates/ de
 bito mō imploraueris: omnia
 ad vnū finem referri manifestū
 est. Nam sicut ad recte viuendū
 instrumentū anime corpus
 est: adminicule s̄o corporis ex
 trinseca bona: ita primū quidē
 ac principaliter/ pro salute ani
 me nobis orare preceptū est: se
 cundario etiaz p incolumitate
 corporis/ ⁊ alijs temporalib⁹
 postulare: nō iubemur vtiqz: s̄
 neqz phibemur: dicente dño:
 Primū querite regnū dei ⁊ iu
 sticiā eius/ ⁊ hec omnia adicien
 tur vobis. Quicqd̄ autē aliud

Matth. 6.

ab ist⁹ postulare tentauer⁹: aut
 superfluū est: aut nociuū: aut
 pestiferū: aut etiaz execrabile.
 Superfluū qd̄em: vt si multas
 petis facultates/ cum paucis
 possis esse content⁹. Nociuū: si
 peccandi materiā: vt in formo
 sa vxore. Pestiferū: vt mortem
 inimici. Execrabile: vt eternaz
 eius anime pditionē. Quapro
 pter dñico instructi p̄cepto/ re
 gnū dei. eternā beatitudinem
 om̄i precū instātia postulem⁹:
 cetera si desin⁹: aut eius proui
 dentie relinquam⁹ (q̄ optime no
 uit qd̄ nobis expediat) aut si pe
 tere volūm⁹/ ad hec tm̄ peten
 da sunt/ vt eorū vsum ad obti
 nendū illō quo fruendū est: id
 est vitā eternā q̄ de⁹ est refera
 mus. Eternis q̄ppe bonis: vel
 pot⁹ eterno bono: vnū em̄ tm̄
 est: ⁊ illud de⁹: eterno inq̄z bo
 no iubemur frui/ temporalib⁹ **Quid sit**
 vti cōcedit. ¶ Est autē frui/ amo **frui.**
 re inherere alicui rei tm̄ ppter se
 ipsam: qd̄ in solo deo fieri de
 bet: qui solus ppter se tm̄ nō p
 pter aliud diligendus est: cete
 ra s̄o omnia ppter deū. Uti au
 tem est/ id qd̄ in facultatem ve
 nerit referre ad obtinendū illō
 quo fruendū est: alioquin non
 iam vti/ sed abuti recti⁹ appel
 labitur. Si igit̄ omnia que in
 temporalibz recte diligunt̄ pro
 pter solum deū diligēda sunt/
 de⁹ aut ppter seipm: patet vtiqz
 in omnibz que ordinate diligit̄
 mus/ causaliter (vt ita loqui li

Quid sit
frui.

Quid sit
uti.

ceat) nil aliud diligi q̄ deum. Nam sicut is qui spe laudiset corone pugnauerit/quam sibi ab impatore certus expectat: nō tam artem pugnandi v̄l arma q̄bus v̄tit/ q̄ ipsum impatorē cui gratia hoc agit/a quo r̄ p̄mū p̄stolat/diligere dicēd̄ est: ita i oibz q̄ p̄f̄ deū diligim̄ deū diligere sum̄ arbitrandi.

Epilogat diffinitionem. Capl̄m vltimū p̄mi lib.

Nunc si placet ad rei euidentiā ea que in diffinitione passim displa sunt: cōpendioso ac breui recolligamus epilogo. Oratio itaqz nomine generali dicta est imploratio: p̄ eo q̄ i om̄i orōne regulariter aliqd̄ implorare intendimus. Diuine h̄o pietatis adiectum est: ne quid ab alio q̄ a deo orando petendū putes: et hoc tale qd̄ r̄ tu pie petere possis/r̄ ille misericordis largiri. Regularis aut̄ esse debet orō: vt in sinu fiat catholice veritatis. Propensa h̄o. i. studiosa r̄ attenda: p̄ salute anie v̄l ad illā p̄tinentibz: vt nihil qd̄ ab ea vel impediāt v̄l auertat: immo etiā quod ad ip̄am nō adiuuet atqz p̄moueat orādo postulet.

Liber secundus: de cōtentis in oratione incipit.

Sed qm̄ longa h̄o in dagine qd̄ congrue dicat̄ oratio/put fieri potuit q̄stū ē: nūc ad ea q̄ de ip̄a

nō min̄ cōmode dici posse vidēz/ libet p̄cedere. Inter q̄ p̄mo vidēdū est qd̄ cōtineat orō. Cōtinet aut̄ h̄/ q̄s petat/ qd̄ petat/a q̄ petat/ cui petat/ q̄re petat/r̄ q̄lit̄ petat. Hec itaqz cōtinet r̄ cōplectit̄ orō: nō tāqz partes suūpi: nullū em̄ eoz i orōne poni solet: s̄ tāqz p̄tes materie sue: qm̄ hec oia sūt collecta materia sūt orōis: r̄ i illis r̄ circa illa h̄sāt: r̄ de illis agit orō: eaten̄/ vt si vnū deesse cōtingerit/ ne orō qd̄ valeat appellari. Sūt alie p̄tes orōis tā simplicis q̄ cōposite: q̄z iā aliq̄s assignauim̄: cū dicerem̄ tot eē p̄tes orōis catholice q̄t petid̄es. Qd̄ qd̄ de cōposita tm̄ orōne intelligi debet. Nā orō alia simplex: alia h̄o cōposita reperit̄. Simplex ē illa q̄ vno tm̄ h̄o de p̄catiuo explicat̄: siue vnū solū sit qd̄ ea petit̄: vt h̄: De p̄pici us esto mihi pctōri: siue p̄la: vt si dicas: De da mihi veniā peccatorz r̄ vitā efnā. Et h̄ qd̄ ad exemplū cathogorice p̄ponis q̄ vno tm̄ h̄o idicatiuo enūciat̄ quā r̄ logici simplicē vocāt: siue illd̄ h̄bū vnū solū copulet: vt socrates ē music̄: siue p̄la/ vt socrates ē music̄ r̄ grāmarius. Sitr̄ vtraqz istaz simplex est: siue dicas: tullius videt socrate: siue tullius videt socrate r̄ platonē. Cōpositā aut̄ dicim̄ orationē/ q̄ pluribz h̄bis de p̄catiuo explicat̄: vt si dicas: Deus p̄pici esto mihi pctōri: da veniā

Luce. 18